

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Verrijzeniszondag

*Handelingen der Apostelen 10, 34a.37-43 • Psalm 118 • Brief aan de Kolossenzen 3, 1-4
Johannes 20, 1-9*

Zien en geloven

ALLE vier de evangelisten beginnen hun paasverkondiging met een verhaal over Jezus' graf. Na de ontreding van Goede Vrijdag, na de stilte van de sabbat, ontstaat in de vroege ochtend van de eerste dag van de week plotseling beweging. Vrouwen staan op en begeven zich op weg naar het graf. Zij nemen het initiatief. De beweging in de richting van het paasgeloof komt via hen op gang. Bij Marcus en Matteüs komen enkel de vrouwen bij het graf. In het Lucasevangelie bovendien ook Petrus. In het Johannesevangelie, waaruit we op paasdag lezen, komen Maria Magdalena, Petrus en de geliefde leerling bij het graf.

Telkens wordt duidelijk dat Jezus daar in het graf niet te vinden is. In de versie van Johannes is dat zeer letterlijk het geval. Het lichaam van Jezus is niet meer in het graf, er liggen alleen nog de zwachtels, en de zweetdoek afzonderlijk opgerold. Alsof Jezus eerst netjes het overbodig geworden linnen opzij heeft gelegd, alvorens het graf te verlaten. Maar nergens in het Nieuwe Testament wordt het lege graf voorgesteld als een bewijs voor Jezus' verrijzenis. Het voert ook nooit tot geloof in de verrijzenis. Integendeel, het leidt tot vrees en onbegrip.

Maria Magdalena meent dat het lijk gestolen is: „Ze hebben de Heer uit het graf genomen en wij weten niet waar ze Hem hebben neergelegd.” Petrus ziet de zwachtels liggen, en de zweetdoek afzonderlijk opgerold op een andere plaats. Dat laatste detail is door Johannes waarschijnlijk bedoeld om de hypothese van lijkenroof uit te sluiten. Maar Petrus besluit daaruit niet dat Jezus verrezen is. Volgens Lucas wekt hetgeen Petrus zag enkel maar zijn verbazing (zie Lucas 24, 12). Enkel van de 'andere leerling' wordt gezegd dat hij 'zag en geloofde'. Wie is die 'andere leerling' en wat zag hij?

Over de vraag naar de identiteit van „de andere, de door Jezus beminde leerling” zijn al boeken volgeschreven. De christelijke traditie ziet in hem de apostel Johannes, de schrijver van het vierde evangelie. Bijbelverklaarders gaven uiteenlopende interpretaties. Het meest aannemelijk lijkt ons de uitleg dat de 'geliefde leerling' in het vierde evangelie het model is van de ideale leerling, die de lezers tot voorbeeld wordt gesteld. Op beslissende ogenblikken is hij daar waar hij zijn moet: dicht bij Jezus tijdens het Laatste Avondmaal (Johannes 13, 23), in de buurt van Jezus tijdens diens proces (18, 15-16), onder het kruis (19, 26-27) en op paasochtend de eerste bij het graf, waar hij 'zag en geloofde'.

Als de evangelisten zo uitdrukkelijk het verhaal over het lege graf vertellen, terwijl het toch niet functioneert als een bewijs voor de verrijzenis, dan moeten ze er een andere bedoeling mee hebben gehad. Die bedoeling wordt duidelijk gemaakt door zinnen als: „Gij zoekt Jezus de Nazarener, die gekruisigd is. Hij is verrezen. Hij is niet hier” (Marcus 16, 6). „Wat zoekt ge de levende bij de doden?” (Lucas 24, 5). „Houd Mij niet vast, maar ga naar mijn broeders” (Johannes 20, 17). Met andere woorden: 'Voor jullie is Jezus een dode om wie je treurt en die je de laatste eer wilt bewijzen. Klamp je niet langer vast aan zijn aardse, lichamelijke aanwezigheid. Open je ogen en zie dat hij leeft! Keer je om, ga weg van dit graf, ga naar de mensen en ervaar dat Jezus op een nieuwe wijze levend in jullie midden is!' Dat hebben de vrouwen en de leerlingen gedaan en ze hebben inderdaad de aanwezigheid van de verrezen Heer ervaren. Dát heeft de geliefde leerling van het Johannesevangelie – de ideale leerling, ons aller voorbeeld – gezien, en daardoor is hij tot geloof gekomen. Niet door materiële bewijzen, want geloof dat daarop steunt, is waardeloos: „Zalig die niet gezien hebben en toch geloven” (Johannes 20, 29).

Maria Magdalena, Petrus, de geliefde leerling zijn op weg gegaan naar het graf. Maar niet in het graf, niet in de dood is Jezus te vinden. Hij is opgestaan, Hij leeft. Ook vandaag laat Hij zich ervaren als de Levende en geeft Hij mensen de veerkracht om op te staan uit onrecht, verdrukking en dood. De tekens van nieuw leven zijn te zien – voor wie kijken wil, met de ogen van het geloof.

PAUL KEVERS

PASEN • VERRIJZENISZONDAG - 23 maart 2008

Eerste lezing *Handelingen der Apostelen 10, 34a.37-43*

In die tijd nam Petrus het woord en sprak:

„Gij weet wat er overal in Judea gebeurd is; hoe Jezus van Nazaret zijn optreden begon in Galilea na het doopsel dat Johannes predikte, en hoe God Hem gezalfd heeft met de heilige Geest en met kracht. Hij ging weldoende rond en genas allen die onder de dwingelandij van de duivel stonden, want God was met Hem.”

„En wij getuigen van alles wat Hij in het land van de joden en in Jeruzalem gedaan heeft. Hem hebben ze aan het kruishout geslagen en vermoord. God heeft Hem echter op de derde dag doen opstaan en laten verschijnen, niet aan het hele volk, maar aan de getuigen die door God tevoren waren uitgekozen, aan ons die met Hem gegeten en gedronken hebben, nadat Hij uit de doden was opgestaan.”

„Hij gaf ons de opdracht aan het volk te prediken, en te getuigen dat Hij de door God aangestelde rechter is over de levenden en de doden. Van Hem leggen alle profeten het getuigenis af, dat ieder die in Hem gelooft, door zijn Naam vergiffenis van zonden verkrijgt.”

Tweede lezing *Brief aan de Kolossenzen 3, 1-4*

Broeders en zusters,

Als Gij dan met Christus ten leven zijt gewekt, zoekt wat boven is, daar waar Christus zetelt aan de rechterhand Gods. Zint op het hemelse, niet op het aardse. Gij zijt immers gestorven en uw leven is nu met Christus verborgen in God. Christus is uw leven, en wanneer Hij verschijnt, zult ook gij met Hem verschijnen in heerlijkheid.

Evangelie *Johannes 20, 1-9*

Op de eerste dag van de week kwam Maria Magdalena vroeg in de morgen – het was donker – bij het graf en zag dat de steen van het graf was weggerold. Zij liep snel naar Simon Petrus en naar de andere, de door Jezus beminde leerling en zei tot hen: „Ze hebben de Heer uit het graf genomen en wij weten niet waar ze Hem hebben neergelegd.”

Daarop gingen Petrus en de andere leerling op weg naar het graf. Ze liepen samen vlug voort, maar die andere leerling snelde Petrus vooruit en kwam het eerst bij het graf aan.

Vooroverbukkend zag hij de zwachtels liggen, maar hij ging niet naar binnen.

Simon Petrus, die hem volgde, kwam ook bij het graf en trad wel binnen. Hij zag dat de zwachtels er lagen, maar dat de zweetdoek die zijn hoofd had bedekt, niet bij de zwachtels lag, maar ergens afzonderlijk opgerold op een andere plaats. Toen ging ook de andere leerling, die het eerst bij het graf was aangekomen, naar binnen; hij zag en geloofde, want zij hadden nog niet begrepen hetgeen er geschreven stond, dat Hij namelijk uit de doden moest opstaan.